

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3184/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.1513/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Pap Hunor Órs ügyvéd, 9700 Szombathely, Uránia udvar 4. II./7.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és a Kúria Bfv.I.1513/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Veszprémi Törvényszék 3.Bf.1017/2015/20. számú, valamint a Veszprémi Járásbíróság 15.B.1039/2014/81/IV. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Álláspontja szerint a Kúria döntése sérti elsősorban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, valamint ezen keresztül a B) cikk (1) bekezdését.
- [2] Az alkotmányjogi panaszhoz csatolt mellékletek tanúsága szerint az indítványozót a Veszprémi Járásbíróság a 15.B.1039/2014/81/IV. számú ítéletével bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében, folytatólagosan elkövetett csalás vétségében, 11 rb. hamis magánokirat felhasználásának vétségében, valamint 7 rb. személyes adattal visszaélés vétségében, ezért halmazati büntetésül 2 év 4 hónap börtön fokozatban végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte, továbbá 3 évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától, valamint 5 évre a biztosításközvetítői foglalkozás gyakorlásától.
- [3] A másodfokon eljárt Veszprémi Törvényszék 3.Bf.1017/2015/20. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta: az indítványozó terhére rótt folytatólagosan elkövetett csalás bűntettét a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 373. §-ának (1) bekezdésére és (2) bekezdés *bc* pontjára figyelemmel a (4) bekezdés *b*) pontja szerint minősítette, az indítványozóval szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 2 évre enyhítette, és végrehajtását 5 évre próbaidőre felfüggesztette. Mellőzte a közügyek gyakorlásától eltiltást, a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó rendelkezést kiegészítette azzal, hogy az a büntetés utólagos végrehajtása esetére vonatkozik, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [4] Az indítványozó a másodfokú bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, egyrészt anyagi jogi, másrészt eljárásjogi szabályok megsértésére hivatkozva. Az anyagi jogi szabályok megsértése körében előadta, hogy a csalás törvényi tényállási elemei – így a motívum, illetve a célzat – nem állapíthatók meg az indítványozó vonatkozásában, így a marasztalásra a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével került sor. Eljárás szabálysértésként a törvényes vád hiányára hivatkozott.
- [5] A Kúria a támadott végzésével megállapította, hogy a felülvizsgálat a törvényben kizárt; az indítványozó sem olyan anyagi jogi, sem olyan eljárásjogi szabálysértésre nem hivatkozott, ami a felülvizsgálatra okot adna.
- [6] Az indítványozónak a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 416. § (1) bekezdés *a*) pontjára alapított büntető anyagi jogi szabály szabálysértésre vonatkozó érveivel összefüggésben a Kúria megállapította, hogy a – Be. 423. § (1) bekezdésnek megfelelően – felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, a felülvizsgálati indítvánnyal ez a tényállás nem támadható, a Kúria ehhez kötve van. Az indítványozó e tilalom ellenére az eljárt bíróságok bizonyítékértékelő tevékenységét támadta.
- [7] Az eljárás szabálysértésre vonatkozóan [Be. 416. § (1) bekezdés *c*) pont] kimondta, hogy az indítványozó által a törvényes vád hiányával kapcsolatban előadottak valójában szintén a bíróság bizonyítékértékelő tevékenységének kritikáját jelentik, amikor is a megalapozatlanságot, a tanúvallomások és a szakvélemény közötti ellentmondások feloldásának hiányát róják a másodfokú bíróság terhére.
- [8] A Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a felülvizsgálati indítvány sem anyagi jogi, sem eljárásjogi szabálysértésre nem hivatkozott, mely okot adna a felülvizsgálati eljárásra.

- [9] 2. Az indítványozó a bírósági eljárást követően fordult alkotmányjogi panaszával az Alkotmánybírósághoz.
- [10] Érvelése szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérült azáltal, hogy a Kúria érdemi vizsgálat nélkül utasította el a felülvizsgálati kérelmét. Alkotmányjogi panaszában kifogásolja, hogy külső szakértő bevonásával készített bizonyítási indítványait az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe. Álláspontja szerint a bírói mérlegelés és az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga jelen esetben egymással kollízióban vannak, azonban szerinte az alapjoghoz képest az előbbi szubszidiárius jellegű, így a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot nem korlátozhatja.
- [11] A Kúria végzése ennek megfelelően azáltal sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, hogy szűken – eljárásjogi szabálysértésként – értelmezte az indítványozó által állított anyagi jogsértést, és figyelmen kívül hagyta, hogy amennyiben a törvényi tényállásnak bármelyik eleme hiányzik, szükségképpen maga a bűncselekmény is hiányzik. Az indítványozó szerint a Kúria – végzése indokolása [15] bekezdésében – alaptörvény-ellenesen jutott arra a következtetésre, hogy a felülvizsgálati indítványa valójában eljárásjogi és nem anyagi jogi szabálysértésre hivatkozva kéri a jogerős döntés felülvizsgálatát.
- [12] Az indítványozó nem vitatja, hogy a törvényes vád eljárásjogi kategória, azonban úgy véli, a vádnak minden tényállási elem bizonyítására ki kell terjednie, maga a törvényi tényállás, és annak elemei viszont az anyagi jog körébe tartoznak. Mivel esetében mind a motívum, mind a célzat mint a törvényi tényállás elemei hiányoztak, szükségképpen az egyenes szándék, mint a terhére rótt cselekmény szükséges tényállási eleme is hiányzik. Ennek megfelelően szerinte a Kúria nem utasíthatta volna el a felülvizsgálati indítványát, mert anyagi jogi szabály megsértése esetén nincsen mérlegelési lehetőség. Mivel azonban a Kúria nem a tartalma szerint bírálta el a felülvizsgálati indítványt, így alaptörvény-ellenes. Érvei alátámasztására bírósági eseti döntésekre hivatkozik, valamint felülvizsgálati indítványa vonatkozó részeit is idézi.
- [13] Az indítványozó szerint a Kúria végzése – a tisztességes bírósági eljárás sérelmén túl – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével is ellentétes. Ennek indokolásaként arra hivatkozik, hogy ha a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állapítja meg az Alkotmánybíróság, az, az egyedi ügyre vonatkozik, azonban közvetetten, „generálisan” sérti a jogbiztonság követelményét is.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [15] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indoklással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [16] A határidőben érkezett alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem befogadható.
- [17] 3.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak.
- [18] Az indítványozó megjelölte az Abtv. 27. §-át, mint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó hivatkozást [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]; megjelölte a Kúria Bfv.I.1513/2016/2. számú végzését, melyet alaptörvény-ellenesnek tart [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]; megjelölte az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]; előadta az Alaptörvényben biztosított jogai sérelmének lényegét és indokát adta, hogy a sérelmezett bírói döntés az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel miért és mennyiben ellentétes [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]; továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő a bírósági döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [19] 3.2. Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [20] Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, alkotmányjogi panaszát a Kúria felülvizsgálati jogkörében hozott végzése ellen terjesztette elő, további jogorvoslat nincsen számára biztosítva; továbbá az alkotmánybíróági eljárás alapjául szolgáló ügyben terheltként szerepelt, ezért az Abtv. 27. §-a, és az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerinti jogosultnak és nyilvánvalóan érintettnek tekinthető.
- [21] 3.3. Az Alkotmánybíróságnak minden panasz-típus esetén vizsgálni kell, hogy az indítványozó mely Alaptörvényben biztosított joga sérelmét állítja, hiszen az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26–27. §-ai alapján e jogok védelmének eszköze.
- [22] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi gyakorlatát, mely szerint a jogállamiság elve önmagában nem tekinthető Alaptörvényben biztosított és védett jognak, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {lásd például: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]} – lehet alapítani. A jogállamiság elve tehát az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának nem tekinthető, valamint az e rendelkezéssel összefüggésben előadott sérelem nem tartozik a megjelölt kivételek közé sem.
- [23] A fentiekre tekintettel a jogállamiság elve tekintetében az alkotmányjogi panasz a törvényi követelményeknek nem felel meg, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított kérelem érdemben nem volt vizsgálható.
- [24] 3.4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének [...]. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [26] 3.5. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróságnak tehát azt kellett vizsgálnia az alkotmányjogi panasz alapján, hogy a Kúria valóban a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot sértő módon járt-e el akkor, amikor az indítványozó felülvizsgálati indítványát érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [27] Az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg: a Kúria a támadott végzésben az indítványozó anyagi jogi és eljárásjogi szabályok megsértésére vonatkozó állításait is megvizsgálta. Végzése indokolásában a felülvizsgálati indítványnak mind a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja, mind e rendelkezés c) pontja tekintetében előadott indokaival összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó érvei ténylegesen a bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét, ezen keresztül a megállapított tényállást támadják, ami a felülvizsgálati eljárásban kizárt.
- [28] Az indítványozó alkotmányjogi panaszja tehát lényegében a kifogásolt végzés, és az azt megelőző bírósági eljárás felülbírálatára, és a bizonyítékok újbóli mérlegelésére, azaz nem alkotmányossági szempontú, hanem szakjogi kérdésekben (nevezetesen valamely törvényi tényállási elem bíróság általi értékelése vagy annak elmulasztása kérdésében) való felülvizsgálatára és megváltoztatására irányul. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azonban „a tényállás feltárása, a bizonyítékok mérlegelése és ennek alapján a következtetések levonása a rendes bíróságok feladata, amely önmagában alkotmányossági kérdést nem vet fel” {3250/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [11]; 3239/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [14], 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [16]}.

[29] Az Alkotmánybíróság a fentiekben kifejtettek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely érdemi alkotmánybírósági eljárásra okot adhatna, illetve nem észlelt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet sem. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz vizsgálatának eredményeként megállapította, hogy az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában támasztott követelménynek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/32/2017.

